

TRISTAN UND ISOLDE

Clifton Forbis (Tristan), Jeanne-Michèle Charbonnet (Isolde), Alfred Reiter (Koning Marke), Albert Dohmen (Kurwenal), Mihoko Fujimura (Brangäne), Philippe Duminy (Melot), David Sotgiu (Ein junger Seemann/Ein Hirt), Nicolas Carré (Ein Steuermann)

Orchestre de la Suisse Romande o.l.v. Armin Jordan
Regie Olivier Py. Decors & kostuums Pierre-André Weitz
Opname Grand Théâtre de Genève, feb. 2005. BEL AIR CLASSIQUES BAC014

In Olivier Py's encensering van "Tristan und Isolde" gebeurt de dood. Py vindt "Tristan und Isolde" een morbied stuk over adolescenten die zich uiteindelijk van het leven beroven na hierin tweemaal te zijn mislukt in het eerste en het tweede bedrijf. Al tijdens de ouverture toont hij Isolde met zelfmoordneigingen en in het tweede bedrijf zullen beide geliefden de gifbeker opnieuw ter hand nemen, een poging die vrijdeld wordt door de komst van koning Marke. Dat alles maakt deze voorstelling tot een pekwarte belevenis, loodzwaar, humorloos en zonder levensbevestigende aanknopingspunten. Terwijl wij dat nu net waren gaan appreciëren aan producties als die van Peter Konwitschny in München. Wagners "monument van de liefde" is in deze hypnotische meditatie over de dood grotendeels getransformeerd in een "monument van de doodsdrijf". En dat weegt zwaar op de voorstelling.

Het schip is een constructie opgetrokken uit golfplaten, gelaste profielen en plasticfolie waarop het koude licht van neonlampen een zekere golfslag en maritieme reflecties suggereert. Heel vaak verliest dat beeld zijn charme door het nietsontziende, indringende oog van de camera. Andy Sommer's nerveuze, onstandvastige cameravoering levert menig ontluisterend beeld van Pierre-André Weitz' scenografie en geeft de voorstelling de look van een productie van pakweg vijftientwintig jaar geleden. Sommer koos voor frequente superclose-ups en dat levert soms weinig flatteuze beelden op van de solisten. Wat een contrast bovendien met Konwitschny's helderwitte scène van het eerste bedrijf die het stuk nog niet meteen verstikt in de pessimistische spiraal van de dood. Dat het schip ook voortdurend in beweging is, daarvan getuigt de bijgevoegde documentaire; op de video is dat effect niet waarneembaar. Sommer heeft in zijn videomontage enkele onhandige cinematografische effecten opgenomen: zo schakelt hij frequent over naar een wazig zwart-wit beeld dat naar diepere gevoelens lijkt te peilen maar een consequente lijn is daar niet in te trekken.

Het tweede bedrijf opent in een steriele slaapkamer opnieuw verlicht door neonlampen. Tijdens het duet verplaatsen de geliefden zich naar gelijkaardige ruimtes voorzien van licht of duisternis naargelang de tekst die ze debiteren. De meest geslaagde scenografie is te zien in het derde bedrijf: een schaars verlichte ruimte met een bed geplaatst in een spiegelend wateroppervlak. Hier lijkt de regisseur te verwijzen naar Konwitschny. Immers, de hoboïst wordt ook hier als personage op de scène gebracht en Tristan's jeugdherinneringen en de herinneringen aan zijn moeder worden ook hier in het scènebeeld opgenomen, in dit geval echter met een live uitbeelding, die de anekdotische diavoorstelling van München sterk overtreft. Tijdens haar lief-

desdood stijgt Isolde ten hemel in een soort transfiguratie, maar door het minder geslaagde camerastandpunt is dit effect nauwelijks merkbaar.

Clifton Forbis is een erg mooie Tristan. Hij overtuigt als tragische figuur, zich sterk bewust van zijn verraad aan Isolde en door de camera is hij steeds voordelig in beeld gebracht. Zijn amechtige, glansloze tenor is een ander verhaal. Tristans meeslepemde agonie van het derde bedrijf kan hij geenszins waarmaken omdat hij de vocale middelen er niet voor heeft. Nergens komt hij in de buurt van één van de grote Tristans uit de discografie. Dat geldt net zo goed voor zijn partner Jeanne-Michèle Charbonnet wiens Isolde op een gelijkaardig geforceerde manier overkomt. De stap van schande tot zelfmoord kan ook zij niet waar maken en in alle opzichten moet ze de duimen leggen voor een meer geroutineerde collega als Waltraud Meier. Mihoko Fujimura bouwt gestaag verder aan een sterke Wagnercarrière met uitstekende resultaten in het tweede bedrijf. Ook de camera weet haar met fraaie close-ups te vangen. Voor Albert Dohmen ligt de partij te hoog. Alfred Reiter is een bleke Marke en nauwelijks bij machte om de grote dynamische schakeringen van zijn partij te bemeesteren. De acteursregie is, voortgaand op de repetitie in de documentaire, zeer miniem. Armin Jordan kiest gepaste tempi en weet het Orchestre de la Suisse Romande doorgaans heel goed door de woelige partituur te loodsen.

Conclusie: een niet onaardige voorstelling die door het weinig interessante camerawerk van Andy Sommer tot een middelmatige video is gereduceerd en door het gebrek aan echt kwalitatieve stemmen zeer veel van zijn kracht verliest. Deze voorstelling was vermoedelijk een stuk overtuigender in het theater. De technische kwaliteit van beeld en geluid is bovendien inferieur aan datgene wat we tegenwoordig gewoon zijn geworden van recente opnamen op DVD.